

EDIȚII - ION CREANGĂ

185 DE ANI DE LA NAȘTERE
1837-2022

Coord: Nicolae Georgescu și Aurel Ștefanachi

CRISTIAN LIVESCU

Ion Creangă,
explorarea unui miracol

TIPO MOLDOVA

EDITURA TIPO MOLDOVA
2022

TIPO MOLDOVA

EDIȚII ION CREANGĂ

185 de ani de la naștere
1837-2022

Proiect coordonat de:
Nicolae Georgescu și Aurel Ștefanachi

TIPO MOLDOVA

ARGUMENT

După succesul cultural repurtat cu Edițiile Eminescu – 200 de ediții ale operei poetului ieșite de-a lungul timpului și prezentate azi publicului în înfățișarea lor originală, cum au ieșit de la tipar ,dar în tipar nou, în tehnică fotoprintată – Editura TipoMoldova a luat o decizie revoluționară: să continue această campanie cu edițiile tuturor scriitorilor clasici români. Este, înainte de toate, o curățenie în templu. Toți avem imaginea acestui Pantheon al literaturii române clasice, dar clădirea ca atare, sprijinită pe edițiile vechi, nu mai este vizitată, s-a așternut praful uitării pe treptele ei, stă să se acopere de ierburi, arbuști, copaci. În curând va putea spune cu versul eminescian: „Eu nu-s codru, sunt cetate”. Or, să intri cu mâinile robace în acest ținut al literelor, să dai cu grijă la o parte pânzele uitării, să scoți la iveală colț cu colț teritoriul original al operelor și să-l aduci cu grijă la lumină ca să le arăți tuturor, „diac tomnatic și alumn”, ce citeau ei de fapt, să-i îndemni să recitească aceleași lucruri în primele forme născute de tipar – asta înseamnă o primenire a lumii, o sleire a fântânii... Cum scoți dintr-un puț toată apa, găleată cu găleată, și apoi văruiești tubulatura, și apoi desfunzi izvoarele de dedesupt și pe cele de dintre tuburi (barbacane se numesc), și apoi se primenește haznaua și vine apă mai limpede, mai proaspătă, cu drept cuvânt mai pentru pomenire....

Trebuie spus, apoi, că această primenire culturală are darul de a face din biblioteci adevărate centre de studiu. Cu toate cărțile în față nu te poți găsi decât într-un loc special, nu-ți poți face bibliotecă enciclopedică ambulantă. În vremurile noastre bibliotecile devin prin forța lucrurilor loc de depozitare și teaurizare. Ele își vor găsi adevărata menire când vor deveni și loc de studiu continuu, aplicat, institute de cercetări în toată puterea cuvântului – cu instrumentele necesare oricărei cercetări, dar, mai ales, cu textele. Biblioteca este templul culturii de azi, ea este împodobită mai întâi cu minunile tipografice ale erei digitale, ea se va despărți net de aspectul cam muzeistic de azi, cu exacerbarea simțului văzului, și va deveni loc de studiu benedictin. Omul nou al erei digitale va fi școlit în licee și universități – dar se va forma ca intelectual în bibliotecă, unde va reface pe cont propriu aventura întregii

CRISTIAN LIVESCU

Ion Creangă,
explorarea unui miracol

TIPO MOLDOVA

Ion Creangă și literatura cu „bulină roșie”

De un ciudat destin literar au avut parte cele două *povestiri corozive*, așa cum erau calificate încă de la citirea lor pentru prima dată în salonul societății Junimea, la Iași, fără de care personalitatea lui Creangă n-ar fi fost cunoscută în adevărata ei anvergură: mai bine de 60 de ani ele au fost „ascunse” de ochii lumii, până în 1939, când G.T. Kirileanu le publică în doar 50 exemplare, numerotate (!) și distribuite selectiv, ca să nu supere spiritele intens pudibonde (ca N. Iorga, de pildă, care se războia acerb în epocă cu „obrazniciile” celor de la publicațiile avangardiste, pentru poemele lor „scandaloase”); după care urmează alți 50 de ani în care li se suspendă publicarea, de data aceasta de către cenzura „ideologică”, renumită pentru pudorile ei dosite în „fonduri speciale”. Încât, abia după 1990 aceste producții deocheate – printre cele mai deocheate ale literaturii române clasice și nu numai – au putut fi omologate ca atare și trecute la locul cuvenit, drept cap de serie al literaturii seductive cu „bulină roșie”, destul de bogată, mai ales în perioada interbelică. De la revoluție încoace, industria editorială a publicat în repetate ocazii povestirile „interzise” ale lui Creangă, fără să menționeze însă, așa cum se cuvenea, numele întâiului lor îngrijitor și – ceea ce este mai grav – fără

CUPRINS

- Ion Creangă, de la imagine la mit / 5
N. Iorga, primul exeget al lui Ion Creangă / 20
G. Călinescu și „teatralitatea” lui Creangă / 35
„Portretul din operă”, în viziunea lui Vladimir Streinu / 49
Al. Piru și clasicitatea lui Creangă / 63
Zoe Dumitrescu Bușulenga: *lumea pe dos și personajul anapoda* în opera lui Creangă / 69
Vasile Lovinescu, hermeneutul lui Creangă / 81
Eugen Simion: Creangă e un personaj creat de opera sa / 95
Ion Pecie și subversiunile licențioase ale lui Ion Creangă / 105
Casa *Amintirilor*, casa de la Humulești / 117
Ipostaze ale autenticității / 120
G. T. Kirileanu – o viață dedicată editării operei lui Ion Creangă / 128
Ion Creangă și literatura cu „bulină roșie” / 137